

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 26 april 2022
(OR. fr)

8452/22

ELARG 33
COWEB 41

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	26 april 2022
till:	Delegationerna

Ärende:	Revisionsrättens särskilda rapport nr 1/2022 - "EU-stöd för rättsstaten på västra Balkan: grundläggande problem kvarstår trots ansträngningar"
	– rådets slutsatser

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om revisionsrättens särskilda rapport nr 1/2022 – *EU-stöd för rättsstaten på västra Balkan: grundläggande problem kvarstår trots ansträngningar*, som antogs av rådet (allmänna frågor) den 22 mars 2022.

Rådets slutsatser om revisionsrättens särskilda rapport nr 1/2022 –***EU-stöd för rättsstaten på västra Balkan: grundläggande problem kvarstår trots ansträngningar***

1. Rådet tackar Europeiska revisionsrätten för dess särskilda rapport nr 01/2022 om EU-stöd för rättsstaten på västra Balkan och noterar slutsatserna och rekommendationerna i den.
2. Rådet erinrar sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen, särskilt de som antogs den 14 december 2021, om att rättsstaten är ett grundläggande värde som EU bygger på, en avgörande aspekt av den demokratiska omvandling som utgör kärnan av såväl utvidgningsprocessen som stabiliserings- och associeringsprocessen, och det centrala riktmärke gentemot vilket framsteg mot EU-medlemskap bedöms.
3. Rådet noterar att revisionens syfte var att bedöma om EU:s stöd för rättsstaten på västra Balkan har varit ändamålsenligt, särskilt om det var väl utformat och de planerade resultaten uppnåddes. För att uppnå detta syfte granskade revisorerna delarna av EU:s stöd och dess två sammanflätade åtgärdslinjer: i) ekonomiskt stöd, främst genom instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) och ii) politisk dialog och policydialog, med särskild inriktning på EU:s prioriteringar för rättsstaten på västra Balkan.
4. Rådet understryker att iakttagelserna och rekommendationerna i denna revision är relevanta för att ytterligare främja grundläggande rättsstatliga reformer på västra Balkan, men noterar dock att revisorernas granskning var inriktad på perioden 2014–2020, särskilt EU:s ekonomiska stöd inom ramen för IPA II.

5. Rådet noterar revisionsrättens allmänna slutsats att EU:s åtgärder har bidragit till reformer, men har haft en begränsad övergripande inverkan på främjandet av grundläggande rättsstatliga reformer i regionen, och att ett viktigt skäl till detta är den otillräckliga nationella politiska viljan att driva på de nödvändiga reformerna. Rådet välkomnar att revisionsrätten uppmärksammat EU:s bidrag till reformer på vissa områden, såsom att förbättra rättsväsendets effektivitet, utarbeta relevant lagstiftning och främja en proaktiv strategi i kampen mot korruption. Rådet är dock oroat över revisionsrättens slutsats att EU:s stöd i praktiken i otillräcklig omfattning tagit itu med ihållande problem på områden som rättsväsendets oberoende, maktkoncentration, politisk inblandning och korruptionsbekämpning.
6. Rådet noterar vidare revisionsrättens slutsats att bristfällig ekonomisk och institutionell kapacitet samt bristande egenansvar för reformer utgör hinder för projektens effektivitet och hållbarhet. Revisionsrätten finner att trots att kommissionen och dess genomförandepartner har identifierat dessa risker har de riskreducerande åtgärderna under rapporteringsperioden varit otillräckliga. Vidare noterar revisionsrätten att förhandsvillkoren för finansiering och genomförande av projekt inte tillämpades konsekvent, att möjligheten att dra in stöd under vissa förhållanden endast hade utnyttjats mycket sällan samt att reglerna för tillämpning av politisk villkorlighet inte varit tydliga. Enligt revisionsrätten ansågs också de resultat som uppnått genom EU:s stöd till civilsamhällets insatser för rättsstaten otillräckliga för att tillgodose behoven i sektorn, och de ansågs inte ha övervakats ordentligt.
7. Rådet noterar kommissionens svar som bifogats särskild rapport nr 01/2022 och att kommissionen har godtagit de flesta av revisionsrättens rekommendationer, och redan följt vissa av dem, bland annat genom att öka stödet för mediernas frihet och mångfald och öka ansträngningarna för att förbättra projektens utformning och resultatrapportering.

8. Rådet konstaterar att revisionen inte tog hänsyn till viktig utveckling till följd av tillämpningen av den reviderade utvidgningsmetoden, och inte heller till genomförandet av de nya möjligheter som ges inom ramen för IPA III. Rådet noterar revisionsrättens rekommendationer när det gäller genomförandet av IPA III och framhåller vikten av att eventuella framtida iakttagelser och rekommendationer läggs fram vid en tidpunkt som gör det möjligt att beakta dem i förhandlingarna om en förordning för tiden efter IPA III.

Rådet erinrar om att den reviderade utvidgningsmetoden, med ett ännu större fokus på grundläggande reformer, syftar till att blåsa nytt liv i anslutningsprocessen genom att göra den mer förutsägbar, trovärdig och dynamisk och underställa den en starkare politisk styrning utifrån objektiva kriterier och strikt positiv och negativ villkorlighet samt reversibilitet. I sammanhanget bekräftar rådet sin vilja att stärka denna politiska styrning från medlemsstaternas sida under processen för anslutning till EU, särskilt genom att upprätthålla den politiska dialogen med partnererna.

Rådet erinrar också om att stöd inom ramen för IPA III-förordningen ska baseras både på en prestationsbaserad metod och på principen om skälig andel samt differentieras i fråga om omfattning och intensitet i enlighet med prestationerna hos stödmottagarna samt utifrån deras behov, med särskild tonvikt på vad som är grundläggande. Vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg ska stödet ändras i enlighet med detta, bland annat genom att medlen minskas proportionellt och omfördelas på ett sätt som inte äventyrar stöd till förbättring av situationen i fråga om grundläggande rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen, inbegripet stöd till det civila samhället och, när så är lämpligt, samarbete med lokala myndigheter. När framsteg återigen görs ska stödet också ändras i enlighet med detta för att ytterligare stödja dessa ansträngningar. Kapaciteten hos organisationerna i det civila samhället ska stärkas, inbegripet deras kapacitet som direktmottagare av stöd, om det är lämpligt.

9. Rådet uppmanar därför kommissionen, och i förekommande fall utrikestjänsten, att genomföra revisionsrättens följande rekommendationer: 1) stärka främjandet av rättsstatliga reformer i utvidgningsprocessen bland annat genom att fastställa strategiska mål per stödmottagare 2) intensifiera stödet till och stärka kapaciteten hos den del av civilsamhället som arbetar med reformer av rättsstaten och mediefrihet, 3) fullt ut utnyttja möjligheten till att ändra ekonomiskt stöd i enlighet med IPA III-förordningen och 4) stärka resultatorienterat genomförande och övervakning av projekt.
10. Rådet uppmanar kommissionen att innan årets slut underrätta rådet om framsteg som görs i frågor som togs upp i revisionsrättens särskilda rapport och att säkerställa att de tas itu med på ett systematiskt sätt.
11. Rådet framhåller på nytt sitt engagemang för utvidgningen, som fortsätter att vara ett centralt politikområde för Europeiska unionen, i linje med den förnyade konsensus om utvidgning som godkändes av Europeiska rådet den 14–15 december 2006 och i rådets därpå följande slutsatser. Rådet betonar att EU alltjämt är berett att ge stöd och uppmanar partnererna på västra Balkan att öka sina ansträngningar och tydligt visa prov på sitt engagemang i genomförandet av rättsstatliga reformer i befolkningens intresse.
